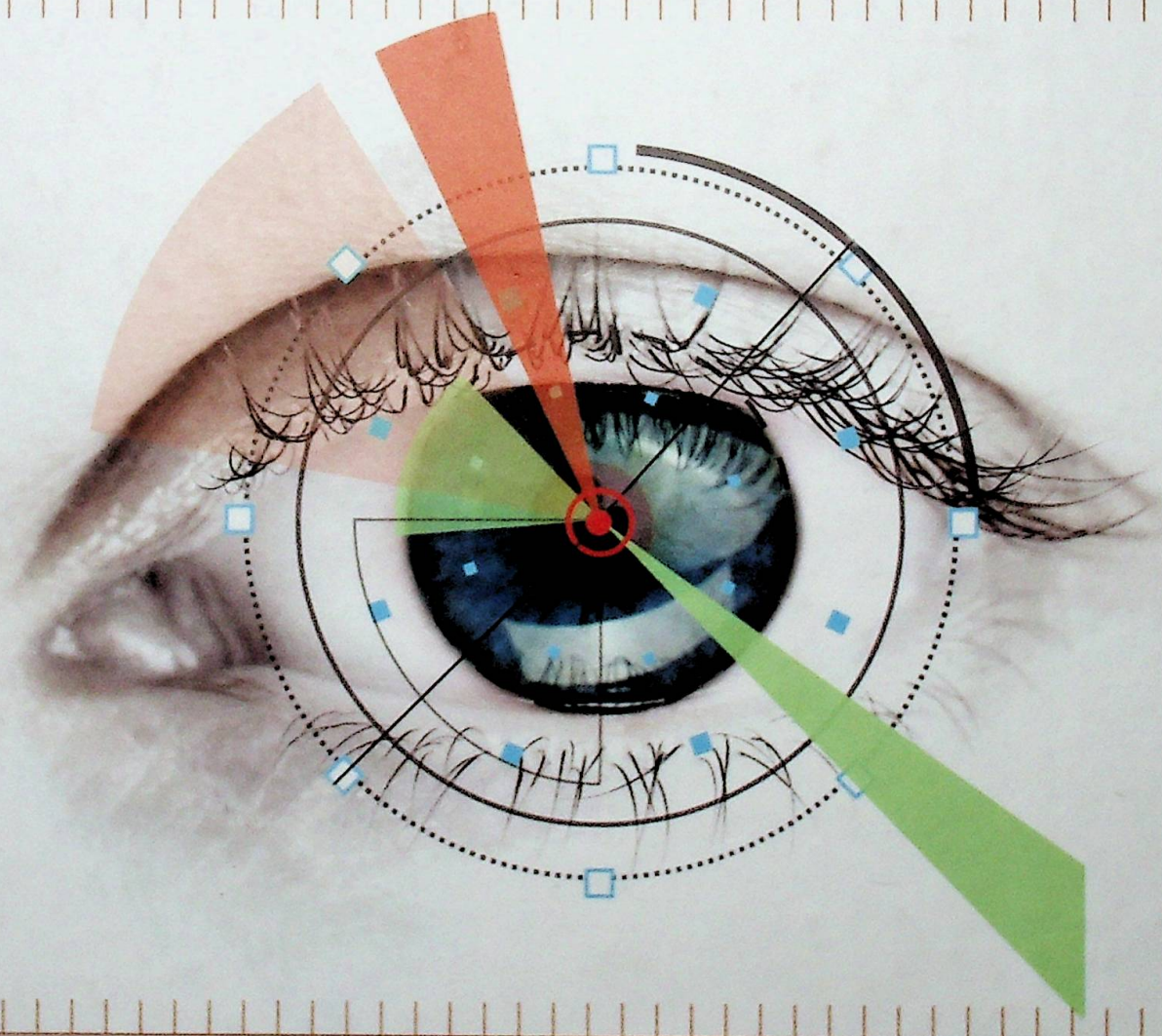

614.7
0-91

ОФТАЛЬМОЛОГІЯ

За редакцією
професора Г.Д. ЖАБОЄДОВА,
професора Р.Л. СКРИПНИК

МЕДИЦИНА

www.medpublish.com.ua

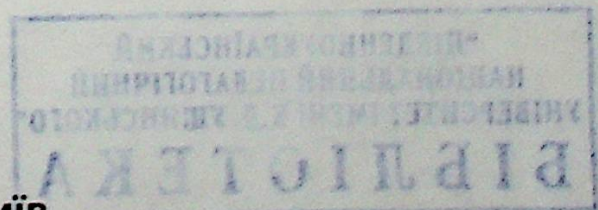
ОФТАЛЬМОЛОГІЯ

ПІДРУЧНИК

За редакцією
професора Г.Д. ЖАБОЄДОВА,
професора Р.Л. СКРИПНИК

РЕКОМЕНДОВАНО
Міністерством охорони
здоров'я України як підручник
для студентів медичних
коледжів, училищ та інститутів
медсестринства за спеціальністю
"Медсестринство"

Київ
ВСВ "Медицина"
2018

УДК 617.7
ББК 56.7я723
О-91

Б-ка ПНПУ ім. К.Д.Ушинського

545412

*Рекомендовано Міністерством охорони здоров'я України
як підручник для студентів медичних коледжів, училищ та інститутів медсестринства
за спеціальністю "Медсестринство"
(лист № 08 від 04.01.2017)*

Авторський колектив:

Г.Д. Жабоедов, Р.Л. Скрипник, О.А. Кіча, Т.В. Баран, П.А. Бездітко, Л.В. Венгер, О.П. Вітовська, Н.К. Гребень, Д.Г. Жабоедов, О.І. Куриліна, Н.В. Пасечнікова, Я.І. Пенішкевич, Ю.Й. Салдан, І.Д. Скрипніченко

Рецензенти:

а-р мед. наук, проф., зав. кафедри офтальмології Національної медичної академії післядипломної освіти імені П.Л. Шупика, головний офтальмолог МОЗ України С.О. Риков;

а-р мед. наук, професор кафедри оториноларингології з офтальмологією ВДНЗ України "Українська медична стоматологічна академія" Л.К. Воскресенська

545412

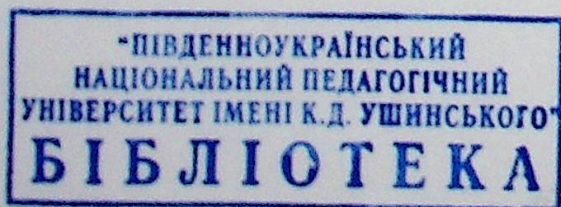
Підручник підготовлено згідно із програмою дисципліни "Офтальмологія" для навчального процесу за кредитно-модульною системою.

У підручнику наведено особливості будови органа зору, клінічні методи дослідження зорових функцій, аномалій рефракції, описано основні офтальмологічні захворювання, їх етіологію, патогенез, клінічну картину, діагностику.

Особливу увагу приділено наданню долікарської медичної допомоги, оскільки підручник передбачає обсяг матеріалу, необхідний для повсякденної практики середнього медичного персоналу.

Підручник містить логічні схеми, таблиці, оригінальні фотографії, що сприяє наочному поданню матеріалу.

Для студентів медичних коледжів, училищ та інститутів медсестринства за спеціальністю "Медсестринство".

© Г.Д. Жабоедов, Р.Л. Скрипник, О.А. Кіча, Т.В. Баран, П.А. Бездітко, Л.В. Венгер, О.П. Вітовська, Н.К. Гребень, Д.Г. Жабоедов, О.І. Куриліна, Н.В. Пасечнікова, Я.І. Пенішкевич, Ю.Й. Салдан, І.Д. Скрипніченко, 2018
© ВСВ "Медицина", оформлення, 2018

ISBN 978-617-505-469-7

ЗМІСТ

Передмова.....	7
Історія розвитку офтальмології.....	8
Розвиток офтальмології в Україні.....	10
Розділ 1. Основні методи дослідження органа зору.....	15
Анамнез.....	16
Методи дослідження.....	16
Зовнішній огляд пацієнта.....	17
Інструментальні методи дослідження.....	19
Функціональні методи дослідження.....	24
Контрольні запитання.....	41
Тестові завдання.....	42
Ситуаційні задачі.....	43
Розділ 2. Оптична система ока. Рефракція та акомодация.....	44
Рефракція.....	44
Короткозорість (міопія).....	46
Далекозорість (гіперметропія).....	49
Акомодация.....	50
Пресбіопія.....	53
Визначення клінічної рефракції.....	54
Корекція аметропій.....	55
Корекція аметропій за допомогою окулярів. Кориговальні лінзи окулярів.....	55
Корекція контактними лінзами.....	56
Хірургічні методи корекції аномалій рефракції.....	59
Контрольні запитання.....	62
Тестові завдання.....	62
Ситуаційні задачі.....	63
Розділ 3. Захворювання повік.....	65
Анатомо-топографічні особливості та функції.....	65
Методи дослідження.....	67
Захворювання повік.....	67
Захворювання нервово-м'язового апарату.....	67
Запальні захворювання.....	70
Контрольні запитання.....	72
Тестові завдання.....	73
Ситуаційні задачі.....	74
Розділ 4. Захворювання очної ямки.....	76
Анатомо-топографічні особливості та функції.....	76
Методи дослідження.....	79
Захворювання очної ямки.....	80

Запальні захворювання	82
Новоутворення очної ямки	84
Контрольні запитання	86
Тестові завдання	86
Ситуаційні задачі	87
Розділ 5. Захворювання слъозового апарату	89
Анатомо-топографічні особливості та функції	89
Методи дослідження	91
Захворювання слъозового апарату	94
Патологія слъозопродукувального апарату	94
Патологія слъозових шляхів	94
Контрольні запитання	98
Тестові завдання	98
Ситуаційні задачі	100
Розділ 6. Захворювання кон'юнктиви	102
Анатомо-топографічні особливості та функції	102
Методи дослідження	103
Захворювання кон'юнктиви	103
Запальні захворювання	103
Дистрофічні захворювання	114
Контрольні запитання	115
Тестові завдання	115
Ситуаційні задачі	116
Розділ 7. Захворювання рогівки і білкової оболонки	119
Анатомо-топографічні особливості та функції	119
Методи дослідження	120
Захворювання рогівки і білкової оболонки	121
Аномалії розвитку	123
Запальні захворювання рогівки	123
Запальні захворювання білкової оболонки	130
Контрольні запитання	133
Тестові завдання	134
Ситуаційні задачі	136
Розділ 8. Захворювання судинної оболонки	139
Анатомо-топографічні особливості та функції	139
Методи дослідження	140
Захворювання судинної оболонки	140
Аномалії розвитку	140
Запальні захворювання	140
Новоутворення судинної оболонки	150
Контрольні запитання	150
Тестові завдання	151
Ситуаційні задачі	151

Розділ 9. Захворювання кришталика.....	153
Анатомо-топографічні особливості та функції.....	153
Методи дослідження.....	154
Захворювання кришталика.....	154
Уроджена катаракта.....	155
Набута катаракта.....	158
Контрольні запитання.....	164
Тестові завдання.....	164
Ситуаційні задачі.....	165
Розділ 10. Захворювання склистого тіла.....	166
Анатомо-топографічні особливості та функції.....	166
Методи дослідження.....	166
Захворювання склистого тіла.....	167
Аномалії розвитку.....	167
Набута патологія.....	168
Контрольні запитання.....	171
Тестові завдання.....	171
Ситуаційні задачі.....	172
Розділ 11. Захворювання сітківки.....	173
Анатомо-топографічні особливості та функції.....	173
Методи дослідження.....	176
Захворювання сітківки.....	176
Дистрофічні захворювання.....	176
Відшарування сітківки.....	178
Ретинобластома.....	179
Контрольні запитання.....	180
Тестові завдання.....	180
Ситуаційні задачі.....	181
Розділ 12. Захворювання зорового нерва.....	182
Анатомо-топографічні особливості та функції.....	182
Методи дослідження.....	182
Захворювання зорового нерва.....	184
Аномалії розвитку.....	184
Запальні захворювання.....	184
Токсичні ураження.....	189
Застійний диск зорового нерва.....	189
Атрофія зорового нерва.....	190
Контрольні запитання.....	191
Тестові завдання.....	191
Ситуаційні задачі.....	192
Розділ 13. Глаукома.....	194
Первинна глаукома.....	197
Первинна закритокутова глаукома.....	197
Первинна відкритокутова глаукома.....	201

Вторинна глаукома.....	215
Уроджена глаукома.....	222
Контрольні запитання.....	225
Тестові завдання.....	225
Ситуаційні задачі.....	226
Розділ 14. Травматичні ушкодження органа зору.....	228
Механічні травми органа зору.....	230
Контузії.....	230
Поранення.....	238
Ускладнення травм ока.....	250
Металоз.....	251
Травматична катаракта.....	252
Травматичні іридоцикліти.....	252
Симпатичне запалення.....	254
Опіки органа зору.....	255
Опик лугом або кислотою.....	257
Термічний опік рогівки і кон'юнктивального мішка.....	260
Променеві опіки.....	264
Дія на око отруйних речовин.....	265
Особливості обстеження хворих із травмами ока.....	266
Профілактика травматичних ушкоджень органа зору.....	267
Догляд за хворими з травмами ока.....	267
Контрольні запитання.....	268
Тестові завдання.....	268
Ситуаційні задачі.....	269
Розділ 15. Сліпота.....	270
Види і причини сліпоти.....	270
Симуляція, агравація, дисимуляція зорових функцій.....	272
Методи визначення симуляції двобічної (бінокулярної) та однобічної (монокулярної) сліпоти.....	272
Методи визначення двобічної (бінокулярної) та однобічної (монокулярної) слабкості зору (амбліопії).....	274
Українське товариство сліпих. Працевлаштування і навчання сліпих.....	275
Військово-медична експертиза.....	276
Контрольні запитання.....	276
Тестові завдання.....	276
Ситуаційні задачі.....	277
Додатки.....	279
Додаток 1. Практичні навички.....	279
Додаток 2. Зразки історій хвороби.....	291
Список літератури.....	294